

အချက်အလက်မှတ်တမ်း

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေးနေ့ (IDERD) -

ညီညွတ်ခြင်း' မှ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် စနစ်အရ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံရေး ဝါဒ ဖုံးဖိထားပုံ

အဓိကအသေးစိတ်အချက်အလက်များ

မတ်လ 21 ရက်နေ့သည် ဩစတြေးလျ၌ 'ညီညွတ်ခြင်းနေ့' အဖြစ်သိရှိကပြသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေးနေ့ (IDERD) ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဤနေ့ရက်၏ ပကတိအဓိပ္ပာယ်ကို 'ညီညွတ်ခြင်း' တည်းဟူသော မျက်နှာဖုံးအောက်တွင် ဖုံးကွယ်ထားခြင်းသည် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ မထင်မရှားပျံ့နှံ့စိမ့်ဝင်လျက် ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် စနစ်အရ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒကကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ စုပေါင်းဆောင်ရွက်သော လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေး ခရီးကို ထိခိုက်စေပါသည်။ ဤအချက်အလက်စာရွက်တွင် အကြောင်းရင်းကို ရှင်းပြထားပါသည်။

IDERD ၏ နိုင်ငံတကာသမိုင်းမှတ်တမ်း

1960 ခုနှစ် မတ်လ 21 ရက်နေ့တွင် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ Sharpesville မှ ရဲများသည် 1952 ခုနှစ် ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့် ကန့်သတ်ထားသော အက်ဥပဒေကို တုံ့ပန်သောအနေဖြင့် ငိုမြီးချမ်းစွာဆန္ဒပေးသော လူ့မျိုးရေးခွဲခြားမှုဆန့်ကျင်သူများကို ပစ်ခတ်ခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေမှ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို ကျင့်သုံးရန်နှင့် သွားလာလုပ်ရှားမှုကို ကန့်သတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် 'dompas' ဟု အမည်ရှိသော ပြည်တွင်းသွားလာခွင့်လက်မှတ်တစ်မျိုးဖြစ်သော 'ဖတ်သန်းသွားလာခွင့်စာအုပ်' ကို အသက် 16 နှစ်ကျော်သော တောင်အာဖရိက နိုင်ငံသား လူမည်းများအနေဖြင့် အချိန်တိုင်းကိုင်ဆောင်ထားရမည်ဟု ပြဌာန်းခဲ့ပါသည်။ dompas ကို ကိုင်ဆောင်လာရန်မကြိုတင်ခွင့်မရသော တောင်အာဖရိကလူမည်းများသည် ဖမ်းဆီးပို့ကြွယ်ခံရခြင်းကို တွေ့ကျုံ့ကြုံကြရသည်။ ဖတ်သန်းသွားလာခွင့်ကန့်သတ်ထားသော ဥပဒေသည် တောင်အာဖရိကတွင် စနစ်တကျလူ့မျိုးရေးခွဲခြားမှုအခြေပြုနိုင်မှု ပြဌာန်းရန် အခြေခံသော လူ့မျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံသည့် ပြဌာန်းချက်ဥပဒေများနှင့် ပေါင်းဖက်၍ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ထိုနေ့တွင် Sharpesville မှ များစွာသောဆန္ဒပေးသူများသည် dompas မပါဘဲ ရဲစခန်းများသို့ ရောက်ရှိလာကာပြီလူ့မျိုးရေးခွဲခြားမှုအခြေပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပျက်ရန်နှင့် လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ပေးရန် ၎င်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုကြသည်။ အစီအစဉ်တကျစီမံထားသော ငိုမြီးချမ်းစွာဆန္ဒပေးခြင်းသည် ရဲများမှ ကာခြိုင်သန်မာသောလူ 7000 ရှိသောလူအုပ်စုကို ပစ်ခတ်ဖို့ခြင်းရာတွင် 69 ယောက်သေဆုံးပီပြင် 180 ဒဏ်ရာရရှိကာ ဝမ်းနည်းကကြွဲဖွယ်ရာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

19 နှစ်ကပြပို့နှုတ်မှာ ကုလသမဂ္ဂ (UN) အထွေထွေ ညီလာခံပွဲမှ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားခြင်းဝါဒနှင့် လူ့မျိုးရေးဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သော လူများနှင့် အတူရပ်တည်သည့်သတင်းပတ်နှင့် မတ်လ 21 ရက်နေ့မှစ၍ ရက်သတ္တပတ်ကပြ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုကို ဖြေရှင်းပေးခဲ့ပြီး IDERD ဟူသော စကားရပ်ကိုထွင်ကာ နှစ်စဉ်ကျင်းပခဲ့ကြသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ သြစတေးလျအစိုးရမှ 1975 ခုနှစ်တွင် တရားဝင်အတည်ပေးခဲ့သည့် [လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပယ်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်း](#) ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတွင် လူမျိုးခွဲခြား ဆက်ဆံရေးဝါဒကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရန် မူဘောင်တစ်ခု တည်ဆောက်ပေးခဲ့သည်။ ဤအရာမှ သြစတေးလျ၏ ပထမဆုံးသော လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဆန့်ကျင်ရေးဥပဒေဖြစ်သည့် [1975 ခုနှစ် လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ \(Cth\)](#)ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

သို့သော်လည်း သြစတေးလျအပါအဝင် တစ်ကမ္ဘာလုံး၌ များစွာသောလူများ၊ အသိုက်အဝန်းများနှင့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ ပျံ့နှံ့စိမ့်ဝင်လျက်ရှိသော ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် [စနစ်အရ လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ](#) နှစ်ရပ်လုံး၏ တရားမမျှတမှုမရှိခြင်းနှင့် အဆိုးမမြေမှုကို ခံစားနေကြပါသည်။

IDERD သည် နရောအနံ့အပွားမှလူများအား လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ သဘာဝထားများ အားကောင်းလာစေရန်လှမ်းမီအောင် လွှဲဆောင်အားပေးရန်၊ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် တရားမမျှတမှုပုံစံသရုပ်သကန်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆန့်ကျင်၍ ဆော်ဩစည်းရုံးရန်နှင့် ပြောင်းလဲမှုကို မဟာဗျူဟာရေးဆွဲရန် ဩဇာရှိသောယာဉ်တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေသေးပါသည်။

သြစတေးလျ၌ ‘ညီညွတ်ခြင်းနု’ ပေါ်ပေါက်ခြင်း

1998 ခုနှစ်တွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံသားရေးရာ ဌာနမှ လူမျိုးရေးအပေါ် သြစတေးလျနိုင်ငံသားတို့၏ အပြုအမူသဘာဝထားနှင့်ပတ်သက်၍ ပထမဆုံး နိုင်ငံတော်အဆင့် စစ်တမ်းကောက်ခံရန် Eureka မဟာဗျူဟာမဏ္ဍိုင် သုတေသနကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဤအချက်မှ အစိုးရအနေဖြင့် သြစတေးလျလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းသည် အခြေခံအားဖြင့် ညီညွတ်မှုရှိကြောင်းနှင့် ဤညီညွတ်မှုသည်ပင်လျှင် အောင်ပွဲအတွက် အကဲဖြတ်တရားဖြစ်သင့်ကြောင်း ယုံကြည်ချက်ကိုတည်ဆောက်ရန် ထောက်ခံအကူပြုသောအစီရင်ခံစာကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။

1999 ခုနှစ်မှစ၍ သြစတေးလျအစိုးရသည် လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တွန်းလှန်နေကြသောပြောသူများနှင့် အတူ ရပ်တည်သည့်နုမှ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို အောင်ပွဲခံသည့်နုနှင့် ‘ညီညွတ်ခြင်းရက်သတုတပတ်’ အဖြစ်သို့ IDERD ကို တံဆိပ်သစ်ခတ်နှိပ်ပေးခဲ့သည်။

ဤဘောင်ခတ်မှုနှင့်အတူ သြစတေးလျနိုင်ငံ၌ ဟိုးယခင်ကတည်းက လူအများအပြားတွင်ကွဲပြားခဲ့သည့် စနစ်အရလူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ထိရောက်စွာဖုံးဖိထားခဲ့ပါသည်။ ဤရွေးချယ်မှုမှ ယနေ့သြစတေးလျနိုင်ငံကို ထူးခြားသည့် သွင်ပြင်လက္ခဏာကိုဆောင်စေရန် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေး ဝါဒကို ငြင်းပယ်ရန် သိသိသာသာ အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ညီညွတ်ခြင်းနုနှင့်ဆက်နွယ်သည့် ပြဿနာ

ညီညွတ်မှုကိုမျှတတင်ဆောင်ရွက်ခြင်းက မကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစနစ်များအတွင်းက သြစတေးလျနိုင်ငံရှိ မူဝါဒနှင့် နိုင်ငံရေးကို ထူးခြားစေခဲ့ပါသည်။ ‘ညီညွတ်ခြင်း’ ဟူသော အတွေးအခေါ်သည် အကောင်းဖက်အပြုသဘာဝဆောင်သော သတင်းစကားဖြစ်ပေမဲ့ IDERD ကို ဆောင်ရွက်မည့် ဤချဉ်းကပ်မှုနှင့်ဆက်နွယ်နေသည့် ပြဿနာတစ်ခုမှာ ညီညွတ်မှုရှိသော သြစတေးလျလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကို ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ မြင်နိုင်သဖြင့် လူအများအား လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒအကဲဖြတ် ပြောဆိုခြင်းကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

ဤအထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ‘ညီညွတ်ခင်းငြားနု/ရက်သတုတပတ်’ ဟု ခေါ်ဆိုခင်းသည် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံမှုဝါဒကင်းရှင်း ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများ တွေ့ကျုံ့ခြစားနရေသည့် အနုတရားကို ထုတ်ဖော်ဖွဲ့စည်းရန် အားထုတ်မှုများကို လျော့ပါးစေသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့စုပေါင်းဆောင်ရွက်သော လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးအပေါ် အနုတရားဖြစ်ပေါ်သည်။

ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ လူမျိုးရေးနှင့် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒနှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် နက်နဲသောပဋိသန္ဓာများကို အဓိပုပါယ်ရှိရှိအသိအမှတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျွန်ုပ်တို့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကို ပံ့ပိုးနေသော အမျိုးမျိုးသောလူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒကို မေးခွန်းမေးရန်နှင့် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကျွန်ုပ်တို့၏ သန့်နီဌာန်ကို ဆထက်ထမ်းပိုးပုဂ္ဂိုလ်ရန် IDERD သည် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကျွန်ုပ်တို့သည် စစ်မှန်သောတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုရှိပြီး အားလုံးတို့၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်မှုများကို အသိအမှတ်ပုဂ္ဂိုလ် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

IDERD အနံ့ရှိ အဓိပုပါယ်ရှိသော လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် အကံပြုချက်များ

‘ညီညွတ်ခင်းငြားရက်သတုတပတ်’ သည် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးကို ပြန်လည်ရေးဆွဲရန် ဘာသာစကားအရ အသုံးပြုနိုင်သည့် ဥပမာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ညီညွတ်ခင်းဘာသာစကားသည် မမျှတမှုကို အားပေးရန်နှင့် ရိုရင်းစွဲကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရန် သက်ရောက်စေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးမှာ လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒကို ဆန့်ကျင်ရန်နှင့် လည်ပတ်နေသော အမျိုးမျိုးသောနည်းလမ်းများကို မေးခွန်းမေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။

လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေး ခရီးလမ်းတွင် သင်မည်သည့်နရာတွင် ရှိသည်ဖြစ်စေ [Racism. It Stops With Me website](#) သည် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒအကြောင်း ပိုမိုလေ့လာပြီး ပြောင်းလဲမှုဖန်တီးရန်အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် နေရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ၏ သရုပ်မှန်နှင့် အနုတရားများကို အသိအမှတ်ပုဂ္ဂိုလ်ပြုပြီး ပြောင်းလဲမှုအတွက် မဟာဗျူဟာရေးဆွဲလျက် - ညီညွတ်ခင်းငြားနု၏ သမိုင်းမှတ်တမ်းနှင့် IDERD ၏ မူလရည်ရွယ်ချက်များနှင့်ဆက်နွယ်သော အကံပြုငြားသည့် စာများပါသည့် ဤစာရင်းကို အတူတကွထည့်သွင်းပေးထားပါသည်။

- Sydney Morning Herald တွင် Queensland လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် Scott McDougall ရေးသားသည့် [လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒကို ဖုံးဖိထားရန် ညီညွတ်ခင်းငြားနုကို အသုံးမပြုခြင်း](#)
- New York Times တွင် Yan Zhuang ရေးသားသည့် [ညီညွတ်ခင်းငြားနုနှင့် ဩစတေးလျ၏ လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒဆိုင်ရာ ထူးဆန်းသော သမိုင်းမှတ်တမ်း](#)
- ABC တွင် Erwin Renaldi ရေးသားသည့် [ညီညွတ်ခင်းငြားရက်သတုတပတ်၊ သို့သော် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ လက်တွဲမည်ဆိုလိုသည်ကို ဆွေးနွေးကမ္ဘာ](#)
- The Conversation တွင် Peter Anderson ရေးသားသည့် [အလုပ်ခွင်မှ လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ - ဩစတေးလျအဖွဲ့အစည်းများအတွက် လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးခေါ်သံ](#)